

Valtiovarainministeriö
Hallitusneuvos Ilkka Turunen

VM/702/00.01.00.01/2016

Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskeva lainsäädäntö ja sen voimaantulo

Hallitus päätti neuvottelussaan 5.7.2017 jatkaa sote- ja maakuntauudistusta siten, että uudistus tulee voimaan 1.1.2020 alkaen. Päätöksessä ei otettu kantaa MAKU II HE:n (Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi) aikatauluun, johon sisältyy myös valtionhallinnon sisäinen uudistus, jolla perustettaisiin Valtion lupa- ja valvontavirasto sekä annettaisiin Ahvenanmaan valtionvirastoa koskeva uusi laki.

Valtiovarainministeriö on pyytänyt aluehallintovirastoja ja Valviraa esittämään näkemyksensä uuden viraston aloitusajankohdasta sekä toiminnallisista perusteista eri vaihtoehtoilta.

Aluehallintovirastojen ylläjohtajat ovat sopineet, että asiasta ei anneta aluehallintovirastojen yhteistä lausuntoa.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston (jäljempänä LSSAVI) näkemyksen mukaan Luova-viraston tulisi aloittaa toimintansa 1.1.2019. LSSAVI toteaa, että valtakunnallisen Luovan valmistelu on jo pitkällä. LSSAVI pitää mahdollisena, että tehtävät saadaan organisoitua Luovaa varten vuoden 2018 aikana, jos tähän on lainsäädännölliset edellytykset.

Luova-viraston toiminnan osalta LSSAVI pitää ensiarvoisen tärkeänä, että kaikki Luovaan tulevat toimialat siirtyisivät uuteen virastoon samanaikaisesti ja yhtenä kokonaisuutena. Näin mahdollistetaan kokonaisuudesta tuleva synergiahyöty, jota uudistuksella tavoitellaan. Tämä olisi selkeä ratkaisu myös asiakkaille, sidosryhmille ja kansalaisille. Aikaisemmalla aloitusajankohdalla saataisiin nopeutettua asiantuntemuksen ja resurssien joustavaa yhteiskäyttöä ja yhteensovittamista. Luova luo puitteet ennakkoneuvotteluille, yhden luukun periaatteen toteuttamiselle, suurten investointihankkeiden nopeammalle ja yhdenmukaisemmalle toteuttamiselle ja edesauttamiselle. Aikaisempi aloitusajankohta mahdollistaa myös Luovan ulkopuolelle ulottuvan viranomaisyhteistyön nopeamman käynnistymisen.

Sote-uudistus tuo Luova-virastolle uusia erilaisia ohjaus-, valvonta-, seuranta- ja selvitysvelvoitteita eri osapuolille. Rakenteet, toiminnot ja vastuut muuttuvat osittain myös tämän seurauksena. Valinnanvapaus ja omavalvonnan osuus tuovat puolestaan toiminnalle uusia haasteita. Siirtymävaiheessa ohjauksen ja tuen tarve on suuri ja valvonnan merkitys korostuu. Luova-viraston aloitusajankohdan ollessa 2019, olisi etukäteen mahdollista valmistautua perusteellisemmin valvonnan muuttuviin tarpeisiin ja uusiin haasteisiin sekä turvata viraston toimintakyky ja luoda toiminnalle hyvät edellytykset. Jo vuoden 2019 aikana toimintansa vakiinnuttaneella virastolla olisi paremmat edellytykset ohjata ja valvoa vuonna 2020 merkittävästi muuttuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon kenttää sekä maakuntia.

Luova-viraston aikaisempi aloitusajankohta johtaa eräänlaiseen välitilaan aluehallintovirastosta maakuntiin ja sisäministeriöön siirtyvien virkamiesten osalta. Välitila ei kuitenkaan ole este Luovan käynnistämiseksi 2019. Kyseiset virkamiehet pystyisivät, mikäli heidän tehtäväjakoon ei tehdä suuria muutoksia, hyödyntämään ajan harmonisoimalla valtakunnallisia toimintatapoja yhtenäisiksi. LSSAVI:n näkemyksen mukaan myös alkoholihallinnon tehtävät voidaan siirtää vuodeksi uuteen Luova-virastoon. Tässä yhteydessä todettakoon, että alkoholihallinnon tehtävät tulisi ehdottomasti kokonaisuudessaan sijoittaa valtakunnallisen toimivallan ja yhdenmukaiset menettelytavat omaavan Luova-virastoon maakuntien sijaan.

LSSAVI toteaa, että aikaisemman aloitusajankohdan toiminnalliset riskit on kattavasti kuvattu Vm:n toimittamassa muistiossa. LSSAVI toteaa, että riskejä on erityisesti ICT-hallinnon toimintojen osalta. Väliaikaissäädösten luominen aiheuttaa ylimääräistä työtä, sisältää riskejä ja voi luoda monella tapaa sekavan mielikuvan valtionhallinnon toiminnasta kokonaisuutena. Vaarana on myös, että tukipalvelujen yhteensovittaminen vaikeutuu ja viivästyy, mikäli sekä Hake että Keha-keskus jatkavat toimintaansa erillisinä organisaatioina.

Mikäli Luova-virasto aloittaisi toimintansa vasta vuonna 2020, LSSAVI:n näkemyksen mukaan olisi kuitenkin mahdollista toteuttaa Kilpailu- ja kuluttajavirastoon tulevat tehtävien siirrot jo vuonna 2019. Aluehallintovirastot ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto ovat jo valmistautuneet tehtävien siirtymiseen, joten mikään syy ei puolla tehtävien säilyttämistä aluehallintovirastolla enää vuonna 2019. Samaa menettelyä voisi toteuttaa myös Eviraan siirtyvien elintarvikeylitarkastajien osalta. Eläinlääkintähuollon tehtävien osalta tehtäviä ei kuitenkaan tulisi ensin siirtää Eviraan ja tämän jälkeen maakuntaan.

Luova-viraston myöhempi aloitusajankohta tarjoaisi LSSAVI:n näkemyksen mukaan lisää aikaa perusteellisempaan säädöstyöhön, eikä tarvetta väliaikaissäädöksille olisi. Myöhempää aloitusajankohtaa puoltaa myös se, että uudistusta käsiteltäisiin loppuun asti kokonaisuutena, eikä aiheuttaisi kansalaisten keskuudessa ihmetystä. Kokonaisuus olisi tällä tavoin selkeämpi.

LSSAVI:n näkemyksen mukaan erityisesti viraston toiminnan kannalta paras aloittamisajankohta Luova-virastolle on 1.1.2019. Ajankohta edellyttää kuitenkin sitä, että kaikki virastolle siirtyvät tehtävät siirtyvät mainittuna

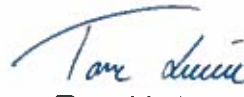
ajankohtana. Mikäli sote- ja maku-uudistus toteutuvat vaillinaisena tai eivät lainkaan, voivat aiemman voimaantulovaihtoehdon riskit osoittautua hyötyjä suuremmiksi.

Ylijohtaja

Marko Pukkinen

Neuvotteleva virkamies

Tove Lindell

TIEDOKSI

LSSAVIn henkilöstö